

Peuterpraat Focus

Analyse doelen Jonge Kind
peuters (pre-fase)

December 2022

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2022 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: <http://jongekind.slo.nl>

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

Inleiding

Aanbodsdoelen Jonge Kind

Op verzoek van het ministerie van OCW heeft SLO inhoudskaarten met aanbodsdoelen voor het jonge kind ontwikkeld. Ze brengen in kaart waaraan met jonge kinderen gewerkt kan worden, in de voorschoolse periode en in de eerste jaren van de basisschool. De aanbodsdoelen geven een richting waarin kinderen onderwerpen verkennen en ermee leren omgaan. Ze zijn samengesteld door SLO-specialisten op de verschillende leergebieden in samenwerking met experts en voorgelegd aan het onderwijsveld.

De inhoudskaarten met aanbodsdoelen Jonge Kind helpen pedagogisch medewerkers en leerkrachten om te komen tot een beredeneerd aanbod voor alle ontwikkelingsgebieden. Het doel is het inhoudelijk repertoire van de professionals te vergroten en versterken om zo een kwalitatief hoog aanbod aan jonge kinderen te bieden.

Volgsystemen Jonge Kind

Om de ontwikkeling van peuters en kleuters te volgen, te stimuleren en te registreren zijn er diverse kindvolgsystemen op de markt. Deze volgsystemen kunnen pedagogisch medewerkers en leerkrachten helpen bij het maken van inhoudelijk verantwoorde keuzes in het aanbod aan het jonge kind. Een aanbod dat zowel passend is voor kinderen met een achterstand als voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Analyses van volgsystemen Jonge Kind

Sinds 2013 analyseert SLO in hoeverre de aanbodsdoelen vóórkomen in (veel gebruikte) volgsystemen Jonge Kind. Dit ook in opdracht van het ministerie van OCW. Bij deze analyses richt SLO zich op de doelen voor taal, rekenen-wiskunde, sociaal-emotioneel en bewegingsonderwijs zoals die op de inhoudskaarten staan beschreven. SLO wil met de analyse een objectief beeld geven. Daarom wordt elk volgsysteem steeds door meerdere analisten met een onderwijsachtergrond bekeken, voordat wordt bepaald of een doel aanwezig, niet aanwezig of deels aanwezig is. Dat betekent overigens niet dat een volgsysteem niet voldoet als doelen ontbreken: er kan door de uitgever bewust voor gekozen zijn om bepaalde doelen wel of niet op te nemen (zie reactie uitgever).

Analyserapportage per volgsysteem Jonge Kind

De analyserapportage vermeldt welke SLO-doelen Jonge kind wel en niet in beeld gebracht worden door het volgsysteem en kan daarmee behulpzaam zijn voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten bij het kiezen van een volgsysteem dat past bij de eigen situatie.

Iedere rapportage bestaat uit drie delen. In het eerste deel geeft de uitgever een reactie op de uitgevoerde analyse en op de rapportage van de analyse. Het tweede deel is een objectieve beschrijving van het volgsysteem. In het derde deel worden de analyseresultaten in tabelvorm weergegeven met een eventuele toelichting op de analyseresultaten.

Alle analyserapportages worden op dezelfde wijze weergegeven en worden gepresenteerd op de website Jonge Kind van SLO (<http://jongekind.slo.nl>).

DEEL 1: Peuterpraat Focus Reactie van de uitgever

Hier bieden we de uitgever de mogelijkheid om een reactie te geven op de uitgevoerde analyse(s) en op de rapportage van de analyse(s).

Taal	De uitgever geeft aan geen aanvullingen of opmerkingen te hebben op hetgeen beschreven en geanalyseerd is.
Rekenen-wiskunde	
Sociaal-emotionele ontwikkeling	
Bewegingsonderwijs	

DEEL 2: Peuterpraat Focus Beschrijving

Titel	<i>Peuterpraat FOCUS</i>
Auteur(s)	Koninklijke Auris Groep
Uitgever	Koninklijke Auris Groep
Jaar van uitgave	2013
Doelgroep	Kinder- en peuteropvangorganisaties en gastouders
Samenstelling van het volgsysteem	<p>Pakket met observatieformulieren en CD. Daarnaast is <i>Peuterpraat FOCUS</i> ook digitaal verkrijgbaar met een Usb-stick.</p> <p>Observatieformulieren gericht op verschillende ontwikkelingsgebieden en adviezen gekoppeld aan de geobserveerde punten. De ontwikkelingsgebieden zijn spraak/taal, spel, gedrag, sociaal-emotioneel en motoriek.</p>
Doorgaande lijn	Sluit aan bij het VE-programma Peuterpraat.
Geanalyseerde onderdelen	Het basisobservatieformulier en de uitgebreide observatieformulieren spraak/taal, spel, gedrag, sociaal emotioneel en motoriek.
Uitgangspunten en doelstellingen van het volgsysteem	<p><i>Peuterpraat FOCUS</i> kan als observatiemiddel gebruikt worden naast ieder ander (voorschools educatie) programma. Het instrument is gericht op het observeren, signaleren en handelen.</p> <p>Middels <i>Peuterpraat FOCUS</i> kan je de ontwikkeling in kaart brengen van kinderen in de leeftijd van 2 – 4 jaar oud. Dit doe je aan de hand van verschillende ontwikkelingsgebieden. Door vroegtijdig te signaleren kunnen eventuele ontwikkelproblemen snel in kaart gebracht worden en mogelijke verklaringen/oorzaken herkent worden.</p> <p>Daarnaast geeft <i>Peuterpraat FOCUS</i> ook handelingsadviezen aan pedagogisch medewerkers aan de hand van de ingevulde observatieformulieren.</p> <p><i>“Peuterpraat FOCUS levert een bijdrage aan het vroegtijdig signaleren van eventuele ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen. Het helpt pedagogisch medewerkers hun handelen af te</i></p>

	<i>stemmen op de ontwikkelingsbehoefte van een kind en geeft handvatten voor adviezen aan ouders”.</i>
Korte beschrijving van visie op het jonge kind zoals aangegeven in het volgsysteem	<p>De focus van <i>Peuterpraat FOCUS</i> ligt op het vroeg signaleren. Pedagogisch medewerkers en gastouders hebben daarin een belangrijke rol.</p> <p><i>"Ieder kind is uniek en heeft een eigen ontwikkelingstempo. Dit maakt het soms lastig om te bepalen of een kind zich nog binnen de reguliere ontwikkelingslijnen ontwikkelt”.</i></p> <p>Door vroegtijdig te signaleren kunnen juiste interventies op tijd worden ingezet, dat de kans groter maakt dat een achterstand beperkt of ingelopen wordt.</p>
Inhoud	<p><i>Peuterpraat FOCUS</i> bestaat uit zes delen met daarnaast een CD of Usb-stick waarop alle observatieformulieren staan.</p> <p>Er is een handleiding met daarin het basis observatieformulier, stappenplan en een kenmerkenlijst ontwikkelingsvoorsprong- en achterstand.</p> <p>Vervolgens zijn er uitgebreide observatieformulieren met handelingsadviezen beschikbaar voor spraak/taal, spel, gedrag, sociaal-emotioneel en motoriek.</p> <p>Op het observatieformulier kan middels 'ja', 'enigszins' en 'nee' worden aangegeven in hoeverre de aangegeven vaardigheid is ontwikkeld.</p> <p>Op basis van rapportage (2 keer nee of 3 keer enigszins) wordt er geadviseerd het uitgebreide formulier van het ontwikkelingsgebied te scoren.</p> <p>Vanuit daar kan een mogelijke achterstand worden vastgesteld. Op basis daarvan kan het aanbod voor het kind worden aangepast.</p> <p>Er zijn hulpkaternen aanwezig om over eventuele gevonden signalen meer inzicht te verkrijgen en ook zijn er adviezen in beschreven.</p>
Aspecten taalontwikkeling	Deze ontwikkellijn bestaat uit spraak en taal. Het uitgebreide observatieformulier bestaat uit voorwaarden/communicatie spraak en taal.
Aspecten rekenontwikkeling	Deze ontwikkellijn bestaat uit rekenen en is alleen beschikbaar vanaf de leeftijd 3.10 jaar.
Aspecten sociaal-emotionele ontwikkeling	Deze ontwikkellijn bestaat uit sociaal-emotionele ontwikkeling. Het uitgebreide observatieformulier bestaat uit

	omgaan met jezelf, omgaan met anderen en zelfredzaamheid.
Aspecten bewegingsonderwijs	Deze ontwikkelijn bestaat uit motoriek en is onderverdeeld in grote, doelgerichte bewegingen en fijne, motorische bewegingen. Het uitgebreide observatieformulier bestaat uit grote motoriek, fijne motoriek, zintuigen, lichaamsbesef en ruimtelijke oriëntatie en zelfredzaamheid
Werkwijze	Allereerst wordt het basis observatieformulier ingevuld. Deze kent een verdeling in drie observatiemomenten. Hierdoor kan een eventuele groei makkelijk en overzichtelijk worden waargenomen. Per ontwikkelingsgebied kan er gescoord worden middels 'ja', 'enigszins' of 'nee'. Ook is er ruimte voor opmerkingen per observatiemoment. Wanneer er twee keer 'nee' is gescoord of drie keer 'enigszins' wordt er geadviseerd het uitgebreide observatieformulier in te vullen. Dit kan per ontwikkelingsgebied. Daarnaast is er een hulpkatern aanwezig waarin adviezen voor het handelen van de pedagogisch medewerker worden beschreven. Dit hulpkatern bestaat uit: signaal, oorzaak, uitleg en advies/opmerkingen.
Aanwijzingen voor registratie	Er kan gescoord worden met 'ja', 'enigszins' en 'nee'. Eventuele ondersteuning kan gevonden worden in het hulpkatern.
Aanwijzingen voor hulp bij gesignaleerde problemen	Er wordt geadviseerd het uitgebreide formulier in te vullen wanneer er minstens twee keer 'nee' is gescoord of drie keer 'enigszins'. Eventuele gesignaleerde problemen kunnen in het hulpkatern worden opgezocht voor extra advies.
Opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> • Extra observatieformulieren voor spel, kringactiviteiten, werkhouding, spraak en taal moedertaal (wanneer er problemen zijn met spraak- en taalontwikkeling in het Nederlands) en zelfredzaamheid; • Daarnaast is er ruimte voor opmerkingen ten aanzien van het gedrag, eventuele voorsprong, bijzonderheden en punten van aandacht; • Er is ruimte voor opmerkingen van ouders n.a.v. het bespreken van het verslag van de observatie(s);

	<ul style="list-style-type: none">• Workshop beschikbaar voor het werken met <i>Peuterpraat FOCUS</i>.
--	--

DEEL 3: Peuterpraat Focus

Tabel met analyseresultaten op SLO-doelen

Legenda:		
■	=	aanwezig
▣	=	gedeeltelijk aanwezig
□	=	niet aanwezig
n.v.t.	=	niet van toepassing

Taal

(INHOUDSKAART AUGUSTUS 2020)

Mondelinge taalvaardigheid		
Woordenschat en woordgebruik	Uitbreiden van de receptieve woordenschat	■
	Uitbreiden van de productieve woordenschat	▣
	Gebruiken van nieuwe woorden in andere situaties	□
	Gebruiken van steeds meer verschillende en complexere woorden	□
	(Nieuwe) woorden vormen	□
Toelichting		
<i>Het item 'Uitbreiden van de productieve woordenschat' is gedeeltelijk gescoord omdat er wel geobserveerd wordt hoe groot de woordenschat is, maar er wordt geen onderscheid gemaakt naar productief of receptief.</i>		
Spreeken <i>Vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing</i>	Uitspreken van alle klinkers en medeklinkers in een woord, zoals ook onbeklemtoonde lettergrepen en alle achter elkaar staande medeklinkers	▣
	Klanken vormen met het Nederlandse klanksysteem	▣
	Zinnen vormen	■
	Vertellen op een begrijpelijke en verstaanbare wijze	■
	Beschrijven van iets of iemand uit de eigen omgeving met gebruik van losse woorden of eenvoudige zinnen	▣
	Uitvoeren van eenvoudige, korte spreektaken met het doel om te amuseren of informeren	■

Non-verbale communicatie en visuele ondersteuning	Gebruiken van gebaren en mimiek om boodschappen te ondersteunen	☐
	Vertellen aan de hand van (zelf meegenomen) materiaal	☒
<p>Toelichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • De items 'Uitspreken van alle klinkers en medeklinkers in een woord, zoals ook onbeklemtoonde lettergrepen en alle achter elkaar staande medeklinkers' en 'Klanken vormen met het Nederlandse klanksysteem' zijn gedeeltelijk gescoord omdat er in de toelichting bij het item 'het kind is verstaanbaar' gewezen wordt op de klankontwikkeling. • De items 'Beschrijven van iets of iemand uit de eigen omgeving met gebruik van losse woorden of eenvoudige zinnen' en 'Vertellen aan de hand van (zelf meegenomen) materiaal' is gedeeltelijk gescoord omdat geobserveerd wordt of een kind een gesprekje kan voeren binnen en buiten het hier-en-nu. Pas in de toelichting bij dit item komt naar voren dat dit kan aan de hand van het lezen van een prentenboek en de bijbehorende illustraties. 		
Luisteren	Ontwikkelen van verhaalbegrip	☐
	Luisteren naar en begrijpen van uitleg over activiteiten en taken	☒
	Luisteren naar en begrijpen van instructie(-s)	☒
	Luisteren naar en begrijpen van een verhaal (eenvoudige chronologische structuur met korte zinnen)	☒
	Luisteren naar liedjes en versjes	☒
	Luisteren naar eenvoudige voorstellingen, belevenissen van volwassene of kind	☒
	Luisteren naar en begrijpen van gesproken tekst op radio, tv en internet	☐
	Samenvatten van wat wordt verteld	☐
	Evalueren van wat wordt verteld	☐
<p>Toelichting</p> <p>-</p>		

Gesprekken voeren	Gesprekjes voeren met de leidster en/of een ander kind	■
	Uiten van een mening en deze vergelijken met de mening van anderen	□
	Beantwoorden van verschillende type vragen met korte taaluitingen en eventueel ondersteunt door gebaren	■
	Stellen van vragen om ergens meer over te weten te komen of hulp te krijgen	■
	Kennismaken met enkele gespreksregels	■
	Gebruiken van gebaren en mimiek om gespreksbijdragen te ondersteunen	□
	(Spontaan) reageren op een ander kind of de leidster	■
Toelichting -		

Aanvankelijk lezen		
Leesplezier	Ontwikkelen van leesplezier vanuit een rijke leesomgeving	□
	Meeleven met prentenboeken (leesbeleving)	□
	Genieten van voorgelezen versjes, gedichtjes, rijmpjes of verhalen	■
Toelichting <i>Het item 'Genieten van voorgelezen versjes, gedichtjes, rijmpjes of verhalen' is gedeeltelijk gescoord omdat er geobserveerd wordt of een kind actief deelneemt aan spelletjes, liedjes en opzegversjes in de kring, of dat het naar een kort verhaaltje kan luisteren in de kring. Dat zou kunnen inhouden dat een kind daar ook van geniet, maar daar wordt niet expliciet naar gekeken.</i>		

Oriëntatie op verhaal en tekst	Bladeren door (prenten-)boeken	☒
	Ontdekken dat illustraties ook een verhaal vormen	☒
	Herkennen van (bekende) veelvoorkomende pictogrammen	☐
	Herkennen van verschillende vormen van schriftelijke communicatie uit de eigen leefwereld	☐
	(Mondeling) reageren op 'tekst' met blijk van herkenning, waardering en eigen mening	☐
	Ontdekken dat er verschillende soorten schriftelijke bronnen zijn	☐
<p>Toelichting <i>De items 'Bladeren door (prenten-)boeken' en 'Ontdekken dat illustraties ook een verhaal vormen' zijn gedeeltelijk gescoord omdat er niet specifiek op geobserveerd wordt, maar het komt wel aan de orde bij het item gesprekken kunnen voeren in het hier-en-nu, bijvoorbeeld aan de hand van een prentenboek en daar vragen over stellen en beantwoorden.</i></p>		
Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe	Spelen met klanken (fonemen) en symbolen	☐
	Bewust worden van klanken in woorden	☐
	Spelen van spelletjes rond taal	☒
	Ontdekken van relaties tussen klanken en letters in een speelse context	☐
	Ervaringen opdoen in rijmen	☐
	Herkennen van symbolen	☐
<p>Toelichting <i>Het item 'Spelen van spelletjes rond taal' is gedeeltelijk gescoord omdat er geobserveerd wordt of het kind actief meedoet met spelletjes, liedjes en opzegversjes in de kring. Daarbij speelt taal een rol. Maar er wordt niet specifiek geobserveerd op het spelen van taalspelletjes.</i></p>		

Aanvankelijk schrijven		
Oriëntatie op geschreven taal	Interesse tonen in geschreven taal	☐
	Ontdekken dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen	☐
	Ervaren dat tekenen en tekens mogelijkheden bieden tot communicatie	☐
	Naschrijven, stempelen of typen van letters en woorden	☐
	Spelen met letters en woorden	☐
	Verschil ontdekken tussen 'schrijven' en 'lezen'	☐
	Verkennen van schrijven (krabbels), vooral via tekenen, krabbelen, letterachtige vormen, letter-/tekenreeksen	☐
Toelichting -		

Taalbeschouwing		
	Op speelse wijze bezig zijn met taal	☐
	Bewust worden van het eigen taalgebruik	☐
	Bewust worden dat je over taal kunt praten	☐
Toelichting -		

Rekenen-wiskunde
(INHOUDSKAART DECEMBER 2019)

GETALLEN: Getalbegrip		
Telrij	Noemen van namen van telwoorden	☐
	Opzeggen van stukjes telrij (akoestisch tellen)	☒
<p>Toelichting <i>Het item 'Noemen van namen van telwoorden' is gedeeltelijk gescoord omdat het opzeggen van stukjes telrij impliceert dat er telwoorden genoemd worden, maar er wordt niet expliciet op geobserveerd.</i></p>		
Hoeveelheden	Tellen van kleine hoeveelheden	☐
	Synchroon tellen	☐
	Leggen van één-op-één relaties door voorwerpen aan elkaar te koppelen, bij elkaar te leggen of te verbinden	☐
	Vergelijken van kleine hoeveelheden 'op het oog' of door gelijke rijtjes te maken; en vergelijken van grotere hoeveelheden met groot verschil in aantal 'op het oog'	☐
	Omgaan met begrippen rond hoeveelheden	☐
	(Her)kennen van kleine groepjes (2 of 3) zonder tellen	☐
	Nadenken over de functie van tellen en de betekenis van telwoorden	☐
	Nadenken over begrippen als (heel) veel en (heel) weinig	☐
<p>Toelichting -</p>		
Getallen	Herkennen en benoemen van enkele cijfers en getallen	☐
	Verkennen van cijfers en getallen die in het dagelijks leven gebruikt worden	☒
<p>Toelichting -</p>		

Relaties tussen telrij, hoeveelheden en getallen	Ontdekken dat getsymbolen, tellen, telwoorden en hoeveelheden iets met elkaar te maken hebben	☐
Toelichting -		

GETALLEN: Bewerkingen		
	Ervaring opdoen met optellen en aftrekken door steeds een voorwerp (of persoon) erbij of eraf te halen en te beseffen dat het eentje meer of minder wordt	☐
	Ervaring opdoen met het 'eerlijk' verdelen	☐
	Omgaan met begrippen rond optellen, aftrekken en verdelen	☐
Toelichting -		

METEN EN MEETKUNDE: Meten		
Lengte, omtrek en oppervlakte	Vergelijken op lengte	☐
	Voorwerpen sorteren op basis van lengte	☐
	Omgaan met begrippen rond meten	☐
	Vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en omgaan met begrippen daarbij	☐
	Meten van eigen lichaamslengte	☐
Toelichting -		

Inhoud	Vergelijken op inhoud	☐
	Ervaring opdoen met inhouden door vullen, overgieten en leegmaken	☐
	Ervaring opdoen met begrippen rond inhoud	☐
	Vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en herkennen van begrippen	☐
Toelichting -		
Gewicht	Ontdekken en onderzoeken van wat zwaar, heel zwaar en licht is en deze begrippen herkennen	☐
	'Tillen' en 'wegen' van verschillende voorwerpen en vergelijken wat zwaarder is of het zwaarst en wat lichter is of het lichtst en deze begrippen leren herkennen	☐
	Ervaring opdoen met meten van gewicht met informele 'weeginstrumenten' en maten	☐
Toelichting -		
Tijd	Verkennen van de indeling en het verloop van de dag (dagritme) en de namen voor de verschillende momenten.	☐
	Navertellen van gebeurtenissen in de juiste volgorde	☐
	Gesprekjes voeren waarin begrippen voorkomen die te maken hebben met tijdsbeleving en tijdsbesef	☐
	Ontdekken van de functie van een klok	☐
Toelichting -		

Geld	Omgaan met (en imiteren van) kopen, verkopen en betalen	☐
	Kennismaken met geld (munten en biljetten) en ervaren dat het een betaalmiddel is	☐
	Ervaring opdoen met begrippen rond geld	☐
Toelichting		
-		

METEN EN MEETKUNDE: Meetkunde		
Oriënteren in de ruimte	Ervaring opdoen met meetkundige begrippen	☐
	Vertellen over situaties en voorwerpen en waar deze zich bevinden	☐
	Gesprekjes voeren over concrete voorwerpen en situaties die niet direct zichtbaar zijn (voorstellingsvermogen)	☐
Toelichting		
-		
Construeren	Construeren met vrij constructiemateriaal	☐
	Construeren met meetkundig constructiemateriaal en ook nabouwen	☒
	Ontwerpen van mozaïek- en kettingpatronen	☐
	Construeren met papier (vouwen) en op papier	☐
Toelichting		
<i>Het item 'Construeren met meetkundig constructiemateriaal en ook nabouwen' is gedeeltelijk gescoord omdat er geobserveerd wordt of het kind blokjes kan stapelen. Het nabouwen komt niet aan de orde.</i>		
Opereren met vormen en figuren	Onderzoeken van eigenschappen van voorwerpen en op basis van een eigenschap sorteren (classificeren)	☐
	Onderscheiden en benoemen van meetkundige vormen	☐

	Spelen/experimenteren rond zon en schaduw met vormen en figuren	☐
	Experimenteren met spiegels en spiegelen	☐
Toelichting		
-		

Verhoudingen		
	Experimenteren met verhoudingen	☐
	Gesprekjes voeren over verhoudingen	☐
Toelichting		
-		

Verbanden		
	Omgaan met symbolen en pictogrammen in een dagplanning	☐
	Samen experimenteren met het maken van een beelddiagram	☐
Toelichting		
-		

Sociaal-emotionele ontwikkeling

(ONTWIKKELINGSKAART NOVEMBER 2022)

Emotionele competenties		
Zelf (zelfbeeld)	Ontdekken van gevoelens en emoties van zichzelf	■
	Ontdekken van de eigen kwaliteiten en krachten	□
	Ontdekken van verschillen tussen zelf en ander	■
Toelichting <i>Het item 'Ontdekken van de eigen kwaliteiten en krachten' is gedeeltelijk gescoord omdat in het basisobservatieformulier geobserveerd wordt of het kind vertrouwen heeft in het eigen doen en laten'. Dat impliceert wel een idee van de eigen kwaliteiten en krachten, maar het wordt niet expliciet gemaakt.</i>		
Zelfsturing (zelf-management)	Grip krijgen op (eigen) gevoelens	■
	Bijsturen/stoppen van ongewenst gedrag	■
	Uitvoeren van eenvoudige opdrachten en/of doelen	■
Toelichting -		
Relaties (sociale vaardigheden)	Plezier beleven in het omgaan met een ander	■
	Spelen naast of met andere kinderen	■
	Ontdekken wat het vraagt om in een groep deel te nemen	■
	Open staan voor oplossingen bij conflicten	□
Toelichting -		

Sociale competenties		
De ander (besef van de ander)	Open staan voor de emoties van een ander	■
	Deel uitmaken van een groep	■
	Inschatten van het gedrag van een ander	■
Toelichting -		

Morele competenties		
Kiezen (keuzes maken)	Maken van een keuze	■
	Zelf willen doen	■
Toelichting -		

Bewegingsonderwijs

(INHOUDSKAART DECEMBER 2021)

Balanceren	Lopen in balans	☒
	Rijden in balans	☒
	Glijden in balans	☐
	Zitten in balans	☐
Klauteren	Met handen en voeten steunpunten zoeken bij het klauteren	☒
Springen	Afzetten om te springen	☒
Over de kop gaan	Om lengteas draaien en stoppen	☐
Zwaaien	Meebewegen tijdens de zwaai	☒
Toelichting		
<ul style="list-style-type: none">• <i>'Lopen in balans', 'rijden in balans', 'met handen en voeten steunpunten zoeken bij het klauteren' en 'afzetten om te springen', zijn gedeeltelijk gescoord omdat in Peuterpraat geregistreerd wordt of 'de grote, doelgerichte bewegingen soepel en gecoördineerd verlopen'. Als dit wordt geregistreerd weet je niet exact of het allemaal beheerst wordt en wat men eronder verstaat. Er staat tussen haakjes achter (bijv.: lopen, rennen, springen, klimmen, fietsen).</i>• <i>Het item 'Meebewegen tijdens de zwaai' is gedeeltelijk gescoord omdat wel wordt geobserveerd of een kind al dan niet kiest voor schommelbewegingen (paardje, wiegen op schoot, schommel, wip) en of het er van geniet. Of het ook daadwerkelijk meebeweegt wordt niet geobserveerd.</i>		

Mikken	Bal met vaart wegspele	☒
	Gericht rollen of werpen	☐
Jongleren	(Over-)rollen dat de bal goed ontvangen kan worden	☐

Tikspelen	Weglopen van een tikker (pakker)	☐
Toelichting -		

Bewegen op muziek	Bewegingen maken op muziek	☐
Toelichting -		